

**JEDEN Z POHĽADOV NA VYZNAMNÚ PREMIÉRU V SND:
VOJNA A MIER L. N. TOLSTÉHO V RÉŽII MARIÁNA AMSLERA. 9. JÚN 2018.**

Bola som nedočkavá a teoretický pripravená: O Vojne a mieri prednášam, videla som jej filmové adaptácie, samozrejme, aj tú bondarčukovskú. Vedela som o adaptácii E. Piscatora a dlho a zainteresovane mi o Budského predstavení z roku 1974 rozprávala herečka Eva Kristínová. Ešte v momentoch krásnych spomínaní na toto hviezdne predstavenie prechádzalo na mňa jej nadšenie z E. Vašaryovej Nataši Rostovovej, Kvietikovho Andreja Bolkonského, Javorkovej (vtedy ešte študentky) kňažnej Márie Bolkonskej. Prvá herecká garnitúra roku 1974 bola účastná: Filčík, Záborský, Slezáček, Huba, Adamčík, Rajniak a i.

Bola som nedočkavá. Režiséra toho večera som už poznala na scéne SND filmového Bergmana Fanny a Alexander, takže opona sa roztvára a ja som do konca predstavenia v stave permanentných prekvapení, kde oči sledujú čosi zaujímavé a nové, ale srdca sa to nijako nedotýka. Zostávam nezúčastnená až do konca, ani jedna z mojich milovaných postáv ma neosloví, ostávajú mi cudzí. Filozofujúci rozprávač mi dôsledne pripomína neprotivienie sa zlu násilím, neopodstatnenosť a hrôzy každej vojny. Kutuzov zo scény hovorí: „...povedzte vojakom, že pravé krídlo porazilo nepriateľa. Nezáleží na tom, či je to pravda alebo nie, posilní to bojového ducha.“ A ja v duchu vidím dubinu narodnoj vojny, kde každý krík bojoval, lebo to bola vojna za vlasť, ktorú niekto ohrozil. Nepoznávala som Natašu, videla som ju v detaile na scéne vracat', ale nepočula som obločnú scénu letu k hviezdám a ani jej nádherný vnútorný monológ z prvého plesu, ani to spomínané, o nej povedané „ona ruskaja dušoj“. Kňažná Mária so svojimi tolstojovskými *lučistymi glazami* stratene pobehovala po scéne, stratená v sebe i pre nás. A Pierre? Posun, ktorý som ani zjavovovo, ani vnútorne nemohla prijať.

Premiérové publikum bolo nadšené, toľko nových inscenačných prvkov, také tvorivé technické nápady, čo všetko nové unesie scéna! Stála som, a neviem definovať svoj nezúčastnený divácky stav. Bola som tam cudzia medzi svojimi. Spomenula som si na nadšenie v očiach Evy Kristínovej na zaujatý spôsob rozprávania o inscenácii z roku 1974. Ja som bola len skl'účená, moji talentovaní krajanovia moje Rusko a mojich tolstojovských hrdinov v roku 2018 vidia celkom ináč. Majú na to právo. Len tá neznesiteľná ľahkosť posunu...

Kontakt

Prof. PhDr. Eva Kollárová, PhD.

recenzentka

Sedemokrasková 1, 821 01 Bratislava

Slovenská republika

Email: kollarova@orava.sk